

➔ Scholing via praktijkleren in het mbo

HANDREIKING VOOR REGIONALE MOBILITEITSTEAMS

➔ Inhoud

Voilà, een handreiking	3
Wat is scholing via praktijkleren in het mbo voor werkzoekenden en werkenden?	4
Waarom is het belangrijk om hierop in te zetten?	4
Welke vormen van scholing via praktijkleren in het mbo zijn er?	5
Hoe ziet de benodigde samenwerking in de regio eruit?	6
Inzet scholing via praktijkleren in het mbo binnen het regionaal mobiliteitsteam (RMT)	6
Beschikbare middelen en criteria voor scholing via praktijkleren in het mbo	7
Benodigde overeenkomsten	7
Vergoeding	8
Voor wie kan scholing via praktijkleren in het mbo worden ingezet?	9
Combineren van scholing via praktijkleren in het mbo met andere aanvullende dienstverlening.	9
Hoe kunnen partijen in het RMT mbo-instellingen contracteren voor scholing via praktijkleren in het mbo?	10
Vorbereiding: gewenst opleidingsaanbod in kaart brengen	11
Aanbestedingsprocedure voor sociale en andere specifieke diensten (SAS)	11
Optie 1a: Inkopen onder 750.000 euro op basis van het drie-offertemodel	11
Optie 1b: Inkopen boven 750.000 euro op basis van SAS-procedure	12
Het voorbereiden van een aanbestedingsprocedure (SAS-Diensten)	13
Openhouse constructies	16
Tweesporenbeleid	18
Beslisboom met voorkeurstappen	19
Landelijke ondersteuning	21
Processtappenplan 'Samenwerken op praktijkleren in het mbo'	21
Meerwaarde scholing praktijkleren in het mbo voor werkenden en werkzoekenden	21
Inspiratiekaart bij- en omscholing via het mbo voor kansrijke beroepen	21
Praktijkverhalen	21
Meer weten?	21

➔ Voilà, een handreiking

Deze handreiking is bedoeld om de partijen binnen de regionale mobiliteitsteams (RMT's) met informatie, handvatten en stappenplannen te helpen een regionale aanpak op te zetten voor 'scholing via praktijkleren in het mbo'.

Directe aanleiding is de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening Covid-19. Deze Tijdelijke regeling voorziet onder meer in budgetten voor verschillende soorten scholing en ontwikkeling, met het doel zoveel mogelijk mensen aan het werk te houden. Eén van de scholingsvarianten waarvoor geld beschikbaar komt, is 'scholing via praktijkleren in het mbo'. Het gaat hierbij om mbo-opleidingen in de derde leerweg. Deze handreiking richt zich specifiek op deze scholingsvariant.

Voor inzet van scholing via praktijkleren in het mbo is 63 miljoen euro beschikbaar. Een deel daarvan is bestemd voor de vergoeding van kosten voor uitvoering van de scholing door publieke en private mbo-instellingen, een ander deel is subsidie voor werkgevers voor het realiseren van de benodigde praktijkplaatsen. Dat laatste wordt geregeld in de 'subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg'.

Bij alle beroepsopleidingen in het mbo staat het praktijkleren centraal. Vrij bekend zijn de beroepsopleidende leerweg (de bol-opleidingen) waarbij het onderwijs op school afgewisseld wordt met stages bij erkende leerbedrijven, en de beroepsbegeleidende leerweg (de bbl-opleidingen), waarbij een groot deel van de opleiding plaatsvindt op de werkplek bij een erkend leerbedrijf. Minder bekend is de derde leerweg, die niet door het ministerie van OCW wordt bekostigd. De derde leerweg kent, anders dan de andere twee leerwegen in het mbo, geen wettelijk vastgestelde urennorm voor begeleidde onderwijstijd of beroepspraktijkvorming. Daarnaast geldt de wettelijke studieduur niet. Dat biedt meer flexibiliteit voor onderwijsprogramma's, wat juist voor werkzoekenden en werkenden waardevol is.

Bij mbo-opleidingen in de bbl en de derde leerweg heeft het praktijkleren een nog grotere rol dan bij de bol-leerweg. Bij de bbl gaat het om leerbanen, waarbij een (betaalde) baan wordt gecombineerd met het volgen van een (deel van een) mbo-opleiding. Ook bij de derde leerweg gaat het vaak om leerbanen.

Het is van belang dat goed gekeken wordt naar het best passende scholingstraject voor de kandidaat. Voor kandidaten die een diploma willen halen kan een (verkorte) bbl-opleiding een goede optie zijn. Voor andere kandidaten kan een (deel van een) opleiding in de derde leerweg beter passen bij hun wensen en mogelijkheden.

In deze handreiking voor het RMT wordt de definitie voor scholing via praktijkleren in het mbo gebruikt die wordt gehanteerd in de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening Covid-19. Het gaat hierbij alleen om opleidingen in de derde leerweg. De opleidingskosten worden vergoed voor de duur van maximaal 40 weken.

Wat is scholing via praktijkleren in het mbo voor werkzoekenden en werkenden?

Bij scholing via praktijkleren in het mbo gaat het altijd om een combinatie van werken en het doen van een mbo-opleiding of een deel daarvan. Volgens de Tijdelijke regeling wordt deze scholing via praktijkleren in het mbo uitgevoerd in de derde leerweg; deze leerweg wordt niet door het ministerie van OCW bekostigd.

De opleidingen kunnen worden uitgevoerd door roc's, aoc's en vakinstellingen én door private mbo-instellingen, mits zij beschikken over diploma-erkenning derde leerweg voor de betreffende mbo-opleiding.

Waarom is het belangrijk om hierop in te zetten?

Scholing via praktijkleren in het mbo biedt werkzoekenden en werkenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt kansen om werk te vinden en aan het werk te blijven. De kandidaat krijgt een leerbaan waarin werken en leren wordt gecombineerd. De kandidaat heeft dus een inkomen (loon van de werkgever of uitkering) terwijl hij een (deel van een) mbo-opleiding volgt. Een leerbaan vindt plaats bij een erkend leerbedrijf.

Als de kandidaat een leerbaan krijgt met behoud van uitkering dan gebeurt dit altijd in overleg met de instantie die de uitkering verstrekt. De voorwaarden voor behoud van uitkering kunnen van organisatie tot organisatie verschillen.

Met scholing via praktijkleren in het mbo ontvangen kandidaten een mbo-bewijsstuk zoals een praktijkverklaring, mbo-certificaat of mbo-diploma. Dit bewijsstuk wordt herkend door andere werkgevers en onderwijsinstellingen en kan een vertrekpunt zijn voor een verdere invulling van een leven lang ontwikkelen.

Scholing via praktijkleren in het mbo stelt werkgevers in staat hun (toekomstige) werknemers te stimuleren om scholingsactiviteiten (weer) op te pakken. Het levert de werkgever een gemotiveerde werknemer op die beter en breder inzetbaar is in het bedrijf.

Praktijkleren in het mbo:

... past goed bij mensen die praktisch zijn ingesteld en biedt daarmee ook goede mogelijkheden voor bij- en omscholing van laagopgeleide mensen. De kandidaat heeft dus een inkomen (loon van de werkgever of behoud van uitkering) terwijl hij een (deel van) een mbo-opleiding volgt.

... leidt gericht op voor een (deel van een) beroep en draagt zodoende bij aan het omscholingsvraagstuk, vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, de mismatch tussen vraag en aanbod in het licht van de huidige arbeidsmarkt in een periode van pandemie speelt.

... kent, omdat scholing gecombineerd wordt met werken, geen 'lock-in-effect' (als je scholing volgt, zoek je niet naar werk, wat leidt tot een langere uitkeringsduur).

... is gestoeld op een landelijke infrastructuur, waarbij gebruik kan worden gemaakt van meer dan 400 mbo-opleidingen en 250.000 erkende leerbedrijven met door OCW vastgestelde waarborgen voor kwaliteit.

... biedt de mogelijkheid tot modulair opleiden.

... resulteert in documenten die herkenbaar zijn voor zowel werkgevers als onderwijsinstellingen, wat arbeidstoeleiding, overstappen naar een andere sector en doorontwikkeling op een later moment ten goede komt ('civiele waarde voor de arbeidsmarkt').

Meer over wat praktijkleren in het mbo kan opleveren voor de werkenden en werkzoekenden en voor werkgevers valt te lezen in de publicatie 'Meerwaarde Scholing praktijkleren in het mbo voor werkende/ werkzoekende en werkgevers' en de flyer voor werkgevers.

Welke vormen van scholing via praktijkleren in het mbo zijn er?

Bij scholing via praktijkleren in het mbo voor werkzoekenden en werkenden wordt werken bij een erkend leerbedrijf gecombineerd met een mbo-opleiding of een deel daarvan. Het kan gaan om een mbo-opleiding:

- gericht op het behalen van een **diploma**. Deze opleiding kan eventueel worden ingekort vanwege opgedane werkervaring of een eerder afgeronde opleiding. Bij een diplomagerichte opleiding voert de kandidaat werkprocessen uit in het leerbedrijf, aangevuld met lessen en examens.
- gericht op het behalen van een **certificaat**. Hierbij doet de kandidaat een deel van een mbo-opleiding waaraan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een certificaat heeft verbonden vanwege de arbeidsmarktrelevantie voor werkzoekenden en werkenden. Bij een certificaatgerichte opleiding gaat het om uitvoering van een afgerond takenpakket dat deel uitmaakt van een beroep. De kandidaat leert door het uitvoeren van een aantal werkprocessen in het leerbedrijf, aangevuld met lessen en een examen.
- gericht op het behalen van een **praktijkverklaring**. Dit betreft praktijkleren op maat, waarbij in de praktijk van het leerbedrijf delen (werkprocessen) uit mbo-opleidingen worden geleerd op basis van de mogelijkheden van de kandidaat en het bedrijf. De praktijkverklaring vermeldt welke werkprocessen in het leerbedrijf zijn geleerd en maakt deel uit van de mbo-verklaring. Als aanvullende lessen of examens zijn behaald, krijgen die ook een plek in de mbo-verklaring.

Praktijkleren met de praktijkverklaring is vooral bedoeld voor werkenden en werkzoekenden voor wie het behalen van een mbo-diploma (entreediploma of hoger) of mbo-certificaat vooralsnog niet haalbaar is. Maar ook mensen met een startkwalificatie voor wie een mbo-diploma of mbo-certificaat niet haalbaar is, kunnen hiervoor in aanmerking komen.

➔ Hoe ziet de benodigde samenwerking in de regio eruit?

Het inzetten van scholing via praktijkleren in het mbo vergt een goede samenwerking tussen de verschillende partijen in de regio. Dat geldt in ieder geval voor de partijen die volgens de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19 deel uitmaken van de regionale mobiliteitsteams: vakbonden, werkgeversorganisaties, UWV en gemeenten. Zij moeten ten minste samenwerken met onderwijsinstellingen en de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Ook is betrokkenheid van het werkgeversservicepunt nodig en ligt samenwerking met het leerwerkloket in de regio voor de hand.

Inzet scholing via praktijkleren in het mbo binnen het regionaal mobiliteitsteam (RMT).

Het regionaal mobiliteitsteam (RMT) maakt afspraken over hoe de middelen voor scholing via praktijkleren in het mbo zullen worden ingezet. Deze afspraken gaan over de afstemming rondom het proces, niet over de inhoudelijke dienstverlening. Het RMT moet in ieder geval afspraken maken over de manier waarop mbo-instellingen worden gecontracteerd.

TIP

Het raadzaam voor praktijkleren een regionale aanjager aan te wijzen. Deze aanjager verzamelt kennis en informatie op regionaal en landelijk niveau en deelt die met de betrokken partijen. Hiervoor kunnen middelen uit Actieplan 'Dichterbij dan je denkt' worden ingezet.

➔ Beschikbare middelen en criteria voor scholing via praktijkleren in het mbo

Met scholing via praktijkleren in het mbo wordt beoogd een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de directe en duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en werkenden op de arbeidsmarkt. Het betreft kortdurende bij- en omscholing. Hiervoor zijn in het steun- en herstelpakket van het kabinet twee soorten vergoedingen beschikbaar, elk met een eigen regeling.

De 'Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening, onderdeel scholing via praktijkleren in het mbo', gaat over de vergoeding van de kosten voor uitvoering van de opleidingen door de onderwijsinstellingen. In bijlage 6 van de regeling is het budget per arbeidsmarktregio beschreven.

De 'subsidieregeling Praktijkleren in de derde leerweg' gaat over een tegemoetkoming voor de kosten die een erkend leerbedrijf maakt voor het begeleiden bij de beroepspraktijkvorming van een student die een mbo-opleiding in de derde leerweg volgt. Deze regeling geldt alleen voor kortlopende bij- en omscholing van een werkzoekende of een werkende die werkloos dreigt te worden.

Mbo-opleidingen gericht op het behalen van een certificaat of praktijkverklaring zijn nog relatief nieuw en de markt hiervoor is nog in ontwikkeling. Daarom is in de Tijdelijke regeling gekozen voor het opnemen van richtbedragen die uitgaan van een duur van de opleiding van veertig weken. Ook de vergoeding aan de werkgever die als erkend leerbedrijf een praktijkplaats biedt is gesteld op maximaal veertig weken.

De Tijdelijke regeling hanteert voor de drie varianten van praktijkleren in het mbo de volgende richttarieven.

Variant praktijkleren in het mbo	Richttarieven (excl. btw):
gericht op een praktijkverklaring	€ 750,-
gericht op een mbo-certificaat	€ 1.750,-
gericht op een mbo-diploma	€ 2.050,-

Benodigde overeenkomsten

Om in aanmerking te komen voor de middelen voor scholing via praktijkleren in het mbo uit de Tijdelijke regeling zijn drie documenten nodig: een praktijkovereenkomst (POK), een onderwijsovereenkomst (OOK) en een plaatsingsovereenkomst (PLOK)¹.

Onderwijsovereenkomst (OOK)

In de Onderwijsovereenkomst worden afspraken gemaakt over de te volgen mbo-opleiding tussen de mbo-instelling en de kandidaat.

Praktijkovereenkomst (POK)

In de Praktijkovereenkomst worden afspraken gemaakt over de inrichting van de beroepspraktijkvorming tussen de mbo-instelling, de werkgever die als erkend leerbedrijf een praktijkplaats aanbiedt en de kandidaat.

¹ Deze documenten vraagt de kassier niet op voor de vergoeding. Bij de declaratie verklaren partijen aan de voorwaarde van artikel 20 te voldoen.

Plaatsingsovereenkomst (PLOK)

In de Plaatsingsovereenkomst worden afspraken gemaakt tussen het RMT, de kandidaat en de werkgever.

In de plaatsingsovereenkomst, de praktijkovereenkomst en de onderwijsovereenkomst wordt (dezelfde) startdatum vermeld.

In de plaatsingsovereenkomst (PLOK) wordt de duur van de scholing via praktijkleren in het mbo vastgelegd. Dit is van belang om in aanmerking te komen voor de vergoeding vanuit de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening Covid-19. De plaatsingsovereenkomst wordt voor een duur van maximaal veertig weken afgesloten.

Als de scholing via praktijkleren in het mbo wordt uitgevoerd bij een andere werkgever dan de huidige werkgever (bijvoorbeeld als sprake is van omscholing van een werknemer naar een andere sector), dan wordt de PLOK gesloten met zowel de werkgever waar de kandidaat nu in dienst is als met de werkgever die als erkend leerbedrijf een praktijkplaats aanbiedt. De PLOK bevat in ieder geval afspraken over de duur van de scholing, maar kan ook afspraken bevatten over de werkzaamheden, de werktijden, de begeleiding, aanvullende voorzieningen voor arbeidsinschakeling, de vergoeding en de eventuele baanintentie na afronding.

De verplichting om afspraken vast te leggen in een Onderwijsovereenkomst en een Praktijkovereenkomst komt voort uit de reguliere wetgeving van het ministerie van OCW en geldt voor alle mbo-opleidingen.

Vergoeding

Vanuit de Tijdelijke regeling kunnen maximaal veertig weken scholing via praktijkleren in het mbo worden vergoed, te rekenen vanaf de startdatum in de Plaatsingsovereenkomst. Deze veertig weken zijn inclusief eventuele verlofdagen. Een langere opleiding kan wel worden afgesproken in de onderwijsovereenkomst en de praktijkovereenkomst, maar de extra duur van de opleiding kan niet worden gefinancierd uit de middelen voor praktijkleren in het mbo van het Steun- en Herstelpakket.

In de Kamerbrief van 30 augustus is bekend gemaakt dat de RMT's ook in 2022 gebruik kunnen maken van praktijkleren in het mbo. Van de in totaal 28 miljoen euro aan middelen die beschikbaar zijn gesteld, wordt 22,5 miljoen doorgeschoven naar 2022. De Tijdelijke regeling is hierop aangepast. Met de middelen uit de Tijdelijke regeling kunnen RMT's mbo-opleidingen in het kader van praktijkleren financieren die uiterlijk starten op 31 december 2022. Uiteraard op voorwaarde dat er nog budget is. Mbo-instellingen ontvangen hun vergoeding vóór de start van de opleiding.

Voor de financiering van scholing via praktijkleren in het mbo declareert de betrokken partij uit het RMT de gemaakte kosten aan de mbo-instelling bij de kassier, met een maandelijks uitgavenoverzicht. In dat uitgavenoverzicht staat in ieder geval om welk type scholing het gaat (gericht op het behalen van een diploma, certificaat of praktijkverklaring) en dat voldaan is aan de vereisten, te weten:

- De kandidaat valt binnen de doelgroep.
- Er is genoeg budget.
- Er is een praktijkovereenkomst, onderwijsovereenkomst en plaatsingsovereenkomst met een gelijke startdatum.
- De plaatsingsovereenkomst duurt maximaal veertig weken.
- De tarieven zijn marktconform.
- De partij is gemachtigd te handelen overeenkomstig de regeling.

Bij het uitgavenoverzicht wordt verklaard dat de kosten overeenkomstig de regeling zijn besteed. De kassier besluit namens de minister over de vergoeding van de kosten van elke partij en betaalt de vergoeding maandelijks uit.

Voor wie kan scholing via praktijkleren in het mbo worden ingezet?

Vanuit de Tijdelijke regeling kan scholing via praktijkleren in het mbo in 2021 en 2022² worden aangeboden aan:

- Mensen die hun baan dreigen te verliezen of recent hebben verloren.
- Personen die werkloos zijn en aanspraak maken op ondersteuning bij arbeidsinschakeling vanuit de Werkloosheidswet of de Participatiewet en zelfstandigen die zich willen oriënteren op ander werk
- Personen uit de doelgroepbanenafpraak.

Ook jongeren met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt komen in aanmerking voor om- of bijscholing via praktijkleren in het mbo, als dit leidt tot een betere inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Hieronder vallen ook de drie groepen schoolverlaters die deel uitmaken van de aanpak jeugdwerkloosheid:

- Schoolverlaters uit het praktijkonderwijs (pro) of het voortgezet speciaal onderwijs (vso).
- Jongeren zonder startkwalificatie als gevolg van voortijdige schooluitval (vsv).
- Jongeren met een mbo-diploma met weinig arbeidsmarktperspectief.

De inzet van middelen uit de Tijdelijke regeling voor scholing van werkzoekenden en werkenden via praktijkleren in het mbo in de derde leerweg is nieuw; er hoeft daarom niet te worden gekeken naar al beschikbare financieringen voor scholing. Scholing via praktijkleren in het mbo kan dus voor iedereen ingezet worden die voldoet aan de bovengenoemde criteria.

Combineren van scholing via praktijkleren in het mbo met andere aanvullende dienstverlening.

Blijkt dat de kandidaat naast scholing via praktijkleren in het mbo gebaat is bij extra dienstverlening van de menukaart, dan kan dat gecombineerd worden. Hierbij kun je denken aan functiegerichte vaardigheidstrainingen en het individueel maatwerkbudget. Ook hier geldt: mits de kandidaat valt binnen de doelgroep van de Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19³.

² voor 2023 geldt dat de opleiding gestart moet zijn uiterlijk op 31 december 2022.

³ Voor de schoolverlaters die vallen onder de doelgroep jeugdwerkloosheid geldt dat er, om een combinatie te maken van praktijkleren in het mbo met extra dienstverlening, eerst aanspraak moet worden gemaakt op de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Wanneer dit budget niet toereikend is kun je je wenden tot de menukaart.

➔ Hoe kunnen partijen in het RMT mbo-instellingen contracteren voor scholing via praktijkleren in het mbo?

De Tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19 stelt 28 miljoen euro ter beschikking voor de inkoop van scholing via praktijkleren in het mbo. Een RMT is een (tijdelijk) samenwerkingsverband en geen juridische entiteit. Binnen het RMT maken partijen afspraken over de inzet van scholing via praktijkleren in het mbo. Het RMT moet in ieder geval afspraken maken over de manier waarop mbo-instellingen worden gecontracteerd. Vanuit een samenhangende en efficiënte aanpak is het aannemelijk dat partijen afspreken welke partij ten behoeve van het RMT mbo-instellingen contracteert. De partijen bieden hun bestaande dienstverlening – eigen en gecontracteerd – ontschot aan.

Uitgangspunt is dat het opleidingsaanbod in de arbeidsmarktregio zo is opgezet dat iedereen altijd een passend opleidingstraject geboden kan worden (gericht op het halen van een praktijkverklaring, mbo-certificaat dan wel mbo-diploma), ook met het oog op eventueel verder doorleren in het mbo.

Naast het budget praktijkleren kent de Tijdelijke regeling ook een budget voor aanvullende crisisdienstverlening. Vanuit dit budget kunnen overige re-integratieactiviteiten worden ingekocht, maar ook 'scholing' niet zijnde het praktijkleren in het mbo. In bijlage 1 van de Tijdelijke regeling staat een overzicht van de verschillende soorten scholing en de daaraan gekoppelde budgetten.

Volgens artikel 5 van de Tijdelijke regeling moeten er op regionaal niveau afspraken worden gemaakt over de manier van inkopen van scholing en overige re-integratiediensten. Het gaat hier om de uitvoering en toepassing van het plaatsen van opdrachten voor sociale en andere specifieke (SAS-) diensten conform de artikelen 2.38 en 2.39 van de Aanbestedingswet 2012. De gekozen manier van aanbesteden voor specifieke opleiders kan breed worden ingezet; er zijn geen aparte procedures nodig voor 'scholing' en voor 'Praktijkleren in het mbo'. Verderop in de handreiking komen de aanbestedingsprocedures aan de orde.

Let op: in de Tijdelijke regeling staat dat onderwijsinstellingen (zijnde marktpartijen) en SBB niet betrokken mogen zijn bij afspraken die gemaakt worden over het contracteren van mbo instellingen. Dit kan namelijk leiden tot marktverstoring.

De regeling noemt verschillende manieren van contracteren van praktijkleren in het mbo. Inkoop kan plaatsvinden bij door OCW bekostigde mbo-instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen) en bij niet door OCW bekostigde, erkende mbo-instellingen (private opleiders), ieder met eigen voorwaarden en ook eigen voor- en nadelen.

In het aanbestedingsrecht wordt veel gesproken over 'aanbestedende diensten'. Dat zijn de instanties die de aanbesteding organiseren: de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen.

De voor aanbestedende diensten geldende bepalingen in de Aanbestedingswet 2012 zijn daarmee ook van toepassing op werknemers- en werkgeversorganisaties, zodat de handelwijze van deze partijen de markt niet verstoort.

Veel aanvullende informatie over regelgeving rond overheidsaanbestedingen is te vinden op de website [PIANOO - Expertisecentrum Aanbesteden](#).

Vorbereiding: gewenst opleidingsaanbod in kaart brengen

Breng ter voorbereiding op het contracteren van mbo-instellingen in kaart welk opleidingsaanbod en beroepsrichting het best past bij de (lokale) arbeidsmarkt en de behoefte van kandidaten voor scholing via praktijkleren in het mbo. Dit lukt het best als de partijen uit het RMT samenwerken met de onderwijspartijen. Ze kunnen daarbij gebruik maken van de arbeidsmarktinformatie van UWV, SBB en sectoren en informatie over het potentiële opleidingsaanbod van mbo-instellingen. Zie bijvoorbeeld de inspiratiekaart. Deze kan helpen bij het gesprek in de regio om te bepalen welke beroepen een grote kans bieden op werk en welke kwalificaties, mbo-certificaten en praktijkverklaringen aansluiten op deze kansrijke beroepen.

Aanbestedingsprocedure voor sociale en andere specifieke diensten (SAS)

De Europese Richtlijn over aanbesteden (2014/24/EU) biedt voor een aantal specifieke diensten⁴ de mogelijkheid een vereenvoudigde procedure te gebruiken. Het gaat daarbij om de zogenoemde sociale en andere specifieke diensten; zogenoemde SAS-diensten⁵. Het drempelbedrag voor SAS-diensten ligt hoger dan de drempel voor reguliere diensten. Dit is omdat er bij SAS-diensten pas bij een hogere opdrachtwaarde sprake is van grensoverschrijdend belang⁶.

Boven een geraamde opdrachtwaarde van 750.000 euro is een aanbestedende dienst – zoals een gemeente – verplicht de opdracht Europees aan te besteden. Voor SAS-diensten kan de aanbestedende dienst kiezen voor de SAS-procedure (zie Optie 1b). Voor opdrachten **onder de 750.000 euro** heeft een aanbestedende dienst volgens de Tijdelijke regeling de optie om (ten minste) drie offertes op te vragen en te beoordelen op de beste prijs-kwaliteitverhouding (zie Optie 1a).

Komt een aanbestedende dienst voor SAS-diensten uit boven een opdrachtwaarde van 750.000 euro, dan loopt een aanbesteding altijd via de Europese procedure, zoals beschreven onder het kopje 'Optie 1b'. Blijft de opdrachtwaarde onder dat bedrag, dan mag een aanbestedende dienst een keuze maken tussen Optie 1a en Optie 1b. Qua voorbereidingstijd is er niet veel verschil tussen beide opties; zo moet je in beide gevallen eisen en wensen formuleren.

Optie 1a: Inkopen onder 750.000 euro op basis van het drie-offertemodel

Bij inkoop van SAS-diensten onder de drempelwaarde van 750.000 euro gebruiken aanbestedende diensten vaak een 'meervoudige onderhandse procedure', waarbij zij ten minste drie offertes opvragen. Het is verstandig een inkoop- of aanbestedingsteam samen te stellen, met daarin in ieder geval een inkooper, een jurist en een of meer gebruikers. Dit team moet het gewenste opleidingsaanbod in kaart brengen dat past bij de regionale arbeidsmarkt (zie artikel 2 van de Tijdelijke regeling aanvullende

⁴ Deze diensten zijn opgenomen in bijlage XIV van deze Europese richtlijn.

⁵ Het gaat hierbij om dienstverlening op gebied van onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening en enkele juridische diensten.

⁶ <https://www.piano.nl/nl/regelgeving/drempelbedragen-europees-aanbesteden>

crisisdienstverlening Covid-19). Het team formuleert vervolgens de eisen waaraan aanbieders moeten voldoen en op welke wensen zij punten kunnen scoren.

Het team maakt ook afspraken over de wijze waarop de prijs en kwaliteit van de offertes worden beoordeeld en op basis waarvan gunning van de opdracht plaatsvindt (beste prijs-kwaliteitverhouding). Een opdracht kan ook het sluiten van een mantelovereenkomst zijn.

Zoals gezegd, kan worden ingekocht bij door OCW bekostigde mbo-instellingen (roc's, aoc's en vakinstellingen) en bij niet door OCW bekostigde, erkende mbo-instellingen (private opleiders). Het kan gaan om regionale of om landelijk mbo-instellingen. Het staat een aanbestedende dienst vrij uit dit pakket van aanbieders een selectie te maken van drie potentiële opdrachtnemers en bij die drie aanbieders een offerte op te vragen. Voorbeelden voor het kiezen van een bepaalde aanbieder zijn: de positieve huidige ervaringen met deze aanbieder of het stimuleren van de lokale economie.

Voordelen:

- Vrijheid in de keuze welke aanbieders een offerte mogen uitbrengen.
- Biedt flexibiliteit (bijvoorbeeld opdelen in percelen, eisen en wensen).
- Consortia mogelijk.

Nadelen:

- Arbeidsintensief voortraject voor alle partijen.
- Niet beschikbaar voor doelgroep UWV (zie verderop onder voorbeeld: UWV Inkoopkader Scholingsdiensten).

Optie 1b: Inkopen boven 750.000 euro op basis van SAS-procedure

Bij een waarde van een SAS-dienst hoger dan 750.000 euro moet de opdracht Europees worden aanbesteed. Voor SAS-diensten bestaat een vereenvoudigde en grotendeels door aanbestedende diensten zelf in te richten aanbestedingsprocedure: de SAS-procedure. De specifieke voorschriften die gelden voor sociale en andere specifieke diensten hoger dan 750.000 euro zijn te vinden in de artikelen 2.38 en 2.39 van de Aanbestedingswet 2012. Een aankondiging (of een vooraankondiging) en een gunningsbericht zijn bij deze procedure verplicht. In de aankondiging moet de aanbestedende dienst onder meer de technische specificaties van de opdracht opnemen. Ook de hoofdkenmerken van de gunningsprocedure moeten worden toegelicht. De aanbestedende dienst moet de gegunde opdracht publiceren op TenderNed.

Stappenplan SAS-procedure

Als je als aanbestedende dienst de procedure voor SAS-diensten⁷ toepast, doorloop je de volgende stappen:

1. Maak de overheidsopdracht via een (voor)aankondiging bekend.
2. Beschrijf hierin de hoofdkenmerken van de gunningsprocedure.
3. Toets of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen.
4. Maak een proces-verbaal van de opdrachtverlening.
5. Sluit de overeenkomst.
6. Publiceer de aankondiging van de gegunde opdracht.

⁷ <https://www.piano.nl/nl/inkoopproces/aanbestedingsprocedures/eu-specifieke-procedures/sociale-en-andere-specifieke-diensten>

Deze procedure biedt veel ruimte om een en ander naar eigen inzicht in te richten. Zo is er veel ruimte voor een dialoog met de markt⁸, hoeven aanbestedende diensten zich niet te houden aan de Europese standaardtermijnen en de regels voor gunningscriteria en hoeven zij geen geschiktheidseisen te stellen of uitsluitingsgronden toe te passen. Het is wel belangrijk in de aanbestedingsstukken transparant te zijn over de inrichting van de procedure, zodat dit voor alle inschrijvers duidelijk is. De vrijheid van aanbestedende diensten is echter niet onbeperkt. Zo moeten zij zich nog steeds houden aan de (algemene) regels voor gelijkheid, non-discriminatie, transparantie en proportionaliteit. Deze regels zijn vastgelegd in de Aanbestedingswet 2012 en de Gids Proportionaliteit⁹.

Ten behoeve van de voorbereiding op de Europese aanbesteding geldt - net als bij Optie 1a - dat het verstandig is een inkoop- of aanbestedingsteam samen te stellen, met daarin in ieder geval een inkoper, een jurist en een of meer gebruikers. Zij kunnen het eisen- en wensenpakket opstellen en de organisatie voorzien van advies over de te nemen stappen. Het inkoop- of aanbestedingsteam moet ook toezien op naleven van de inkoop- en aanbestedingswetgeving. De specifieke voorschriften die gelden voor SAS-diensten zijn te vinden in artikelen 2.38 en 2.39 van de Aanbestedingswet 2012.

Voordelen:

- Biedt flexibiliteit.
- Consortia mogelijk.
- Alle aanbieders van scholing kunnen hierop inschrijven.

Nadelen:

- Niet beschikbaar voor doelgroep UWV.
- Arbeidsintensief voortraject voor alle partijen.

Het voorbereiden van een aanbestedingsprocedure (SAS-Diensten)

Bij het opstarten van een aanbesteding is het belangrijk dat aanbestedende diensten op voorhand een aantal keuzes en overwegingen vastleggen die het verloop van de aanbesteding kunnen beïnvloeden en die ook van invloed kunnen zijn op het resultaat van de aanbesteding. Enkele voorbeelden van overwegingen en keuzes vooraf:

- Wil ik als aanbestedende dienst wel of niet in percelen inkopen, zoals 'opleiding categorie transport', 'opleiding categorie zorg', etc.?
- Welk type overeenkomst past het beste bij mijn situatie als aanbestedende dienst? En als dat een raamovereenkomst is die maximaal vier jaar mag duren, welke van die jaren wil ik dan als vaste periode hanteren en hoeveel jaren heb ik dan nog over als optie/verlengingsjaren?
- Hecht ik als aanbestedende dienst meer waarde aan de prijs of meer waarde aan de kwaliteit van het opleidingsaanbod?
- Hoe kan ik als aanbestedende dienst de prijs en kwaliteit van een aanbieder objectief beoordelen?
- Welke eisen en wensen stel ik aan de aanbieder en het te leveren opleidingsaanbod?

Het is verstandig om de overwegingen af te stemmen met de inkoper en jurist uit het inkoop- of aanbestedingsteam, omdat de verantwoording van de keuzes volgens de Aanbestedingswet 2012 op voorhand moet worden vastgelegd in de aanbestedingsdocumenten. Zo gelden er eisen aan de situaties waarbinnen verplicht moet worden verdeeld in percelen en mogen opdrachten niet onnodig

⁸ <https://www.pianoo.nl/nl/inkoopproces/fase-1-voorbereiden/markt-betrekken-bij-specificatie-marktkennis>

⁹ De Gids proportionaliteit geeft invulling aan het zogenaamde proportionaliteitsbeginsel dat aanbestedende diensten bij aanbesteden in acht moeten nemen. In het Aanbestedingsbesluit is de Gids proportionaliteit als verplicht te volgen richtsnoer aangewezen.

worden samengevoegd. Een raamovereenkomst mag in beginsel niet langer dan vier jaar duren. De aanbestedende dienst moet beschrijven hoe de beoordeling van zowel prijs als kwaliteit wordt uitgevoerd. En het voorwerp van de opdracht (waaronder eisen en wensen) moet objectief en eenduidig beschreven zijn.

Een aanbestedende dienst moet in de aanbestedingsdocumenten de eisen en wensen aan de aanbieder en de door die aanbieder te leveren dienstverlening beschrijven. Denk aan:

- Te behalen certificaten als resultaat van een dergelijke opleiding.
- Rapportages die de aanbestedende dienst verwacht over de geleverde dienstverlening door aanbieder (het aantal aanvragen voor een opleiding, het aantal geslaagden, etc.).
- Servicelevel agreement-afspraken of te behalen kpi's.

Vaak ontstaat hierbij een spanningsveld tussen enerzijds het stellen van de juiste eisen en wensen om te borgen dat je krijgt wat je voor ogen hebt en anderzijds het voorkomen van het 'dicht schrijven' van de opdracht waardoor slechts enkele aanbieders kunnen inschrijven op de aanbesteding. Overigens moeten eisen en wensen altijd verband houden met de opdracht.

Lessen uit de gemeente Wonderland

De denkbeeldige gemeente Wonderland wil heel graag tien speeltuintjes laten aanleggen. De gemeente heeft het beeld voor ogen van een veld bedekt met kunstgras en uiteraard ten minste een schommel en een glijbaan. Dat ligt voor Wonderland zo voor de hand dat 'schommel en glijbaan' en 'kunstgras' in de aanbestedingsdocumenten niet eens worden meegenomen als minimumeisen. Omdat alleen wordt meegegeven dat er speeltuintjes worden ingekocht, kan het zijn dat aanbieders hun eigen invulling geven aan hoe die speeltuin er uit moet zien.

En ja hoor, twee aanbieders presteren het met speeltuintjes te komen zonder glijbaan. De aanbestedende dienst – gemeente Wonderland – is niet tevreden, maar heeft geen gegronde reden de offerte van de aanbieders af te wijzen. Daarom is het zo belangrijk als aanbestedende dienst de eisen en wensen op voorhand bekend te maken en objectief en eenduidig te omschrijven.

De overweging die Wonderland zou kunnen maken, is het kunstgras voor de ondergrond in een apart perceel in te kopen. Zo wordt de opdracht in de markt verdeeld, waardoor de markt minder wordt verstoord. Zo kunnen zowel de kunstgrasleverancier als de speeltoestellenleverancier op hun eigen specialisme inschrijven.

Wonderland moet er wel voor waken de opdracht 'dicht te schrijven'. Het opnemen van de specifieke hoogte van het kunstgras of de specifieke afmetingen van de glijbaan kan ertoe leiden dat er slechts één aanbieder overblijft.

Open House-constructies

Aanpassing van de Tijdelijke regeling

Aanvankelijk konden de partijen in het RMT volgens de Tijdelijke Regeling geen gebruik maken van Open House-constructies. Maar op 19 augustus 2021 heeft het ministerie van SZW artikel 5 van de Tijdelijke regeling aangepast. De aanpassing maakt het mogelijk dat partijen in het RMT naast de eerdergenoemde vormen van inkoop ook gebruik maken van een bestaande Open House-constructie of een Open House-constructie opzetten. Dit kan met terugwerkende kracht tot 26 maart 2021.

Onder bepaalde voorwaarden kan een aanbestedende dienst een Open House-model inrichten voor het contracteren van dienstverleners, in dit geval opleiders. Open House is een vorm van contracteren die - onder bepaalde voorwaarden - niet wordt gezien als een overheidsopdracht die onder de aanbestedingsregelgeving valt.

Open House houdt in dat de aanbestedende dienst een contract met standaardvoorwaarden opstelt en zelf géén selectie maakt van aanbieders die gecontracteerd worden voor het leveren van een dienst. Open House is dus een toelatingssysteem voor de levering van voorzieningen op basis van een vooraf bekendgemaakte toelatingsprocedure. De aanbestedende dienst stelt binnen een Open House-constructie slechts geschiktheidseisen of minimumeisen, bijvoorbeeld over de prijs, opleidingseisen en certificering. Aanbieders kunnen in principe gedurende de hele looptijd van het systeem toetreden en hun diensten aanbieden. De kandidaat die de scholing gaat volgen, maakt zelf een keuze uit de toegelaten aanbieders. De aanbestedende dienst toetst alleen of de aanbieders die zich hebben aangemeld aan de gestelde eisen en (uitvoerings)voorwaarden voldoen en heeft dus geen invloed op de uiteindelijke keuze van de aanbieder door de kandidaat.

Aanbestedende diensten, waaronder dus ook de partijen in een RMT, kunnen een eigen Open House-constructie opzetten of gebruik te maken van een bestaand Open House. Een voorbeeld van overeenkomsten die op basis van een Open House methode tot stand is gekomen, zijn de raamovereenkomsten die UWV onder het Inkoopkader Scholingsdiensten heeft gesloten. Dit voorbeeld wordt verderop in de handreiking toegelicht.

Veel aanvullende informatie over regelgeving rond overheidsaanbestedingen is te vinden op de website PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden. www.pianoo.nl

Voordelen:

- Een opleider kan op elk door hem gewenst moment – gedurende de looptijd dat de procedure openstaat - een aanvraag doen voor het sluiten van een (raam)overeenkomst voor de duur van maximaal vier jaar.
- Elke opleider die aan de vereisten voldoet, kan in aanmerking komen voor een (raam)overeenkomst.
- Kandidaten kunnen kiezen uit het aanbod aan gecontracteerde opleiders (maatwerk voor de kandidaat).
- Flexibiliteit is geborgd: het RMT kan meebewegen op de vraag op de arbeidsmarkt.
- Kiest een kandidaat voor een opleider die nog niet over een (raam)overeenkomst beschikt, dan kan de opleider deze alsnog verwerven.

Nadelen:

- Er zijn minder sturingsmogelijkheden voor het RMT omdat de kandidaat zelf zijn opleider kiest.
- Inschrijven als consortium van opleiders is niet mogelijk.
- Het opzetten van een nieuwe Open House kost tijd, verwachte doorlooptijd van minimaal 6 maanden van uitschrijven opdracht, beoordelen aanmeldingen en sluiten overeenkomsten.

Het inkoopkader Re-intergratiediensten en scholingsdienst van UWV

Een voorbeeld van een overeenkomst die op basis van een Open House-methode tot stand is gekomen, is het Inkoopkader Re-integratiediensten en Scholingsdiensten van UWV. In deze Open House kan iedere opleider die voldoet aan de aanvraagseisen en voorwaarden, een (raam)overeenkomst sluiten met UWV. De opleider kan vooraf geen aanspraak maken op concrete opdrachten; de kandidaat bepaalt uiteindelijk bij welke opdrachtnemer (opleider) de opleiding wordt afgenomen. Voorafgaand aan de definitieve opdrachtverstrekking vraagt UWV een offerte op bij de opleider. Bij akkoord en 'geen andere bijzonderheden' kan de opleiding worden ingezet en door de kandidaat gevolgd.

Dankzij de wijziging van artikel 5 kunnen RMT's nu dus ook gebruik maken van de door UWV gecontracteerde dienstverlening onder de Inkoopkaders Re-integratiediensten en Scholingsdiensten.

Tweesporenbeleid

Aansluiten bij bestaande overeenkomsten, is makkelijk en snel. Het voorziet alleen niet in de structurele inbedding van praktijkleren in het mbo in de regio. RMT's kunnen overwegen een tweesporenbeleid uit te zetten door zo snel mogelijk aan te haken bij reeds gesloten overeenkomsten, en ondertussen te werken aan een duurzamer kader.

Wanneer blijkt dat het scholingsaanbod in een dergelijke constructie te beperkt is, kan het RMT ervoor kiezen om hiernaast aanvullende dienstverlening via de SAS-procedure uit te vragen (Optie 1a – offerte - of Optie 1b - SAS-procedure volgens artikel 2.38 en 2.39 Aanbestedingswet 2012).

Als in het overgrote deel van de behoefte aan scholing wordt voorzien door een Open House-constructie of door eerder gesloten overeenkomsten, kan het RMT onderzoeken of de bestaande (raam) overeenkomsten (volgens artikel 2.44 Aanbestedingswet 2012) kunnen worden uitgebreid om het scholingsaanbod te vergroten. Afhankelijk van de kaders van deze (raam)overeenkomsten kunnen deze overeenkomsten wellicht breder worden ingezet dan alleen voor opleidingen voor de eigen organisatie.

Let op! Risico: als de raamovereenkomst wezenlijk wijzigt moet er opnieuw worden aanbesteed! Dit kan het geval zijn als de kring van afnemers wijzigt.

Meer info over de wezenlijke wijziging.

Een Open House-bloemetje telt niet mee

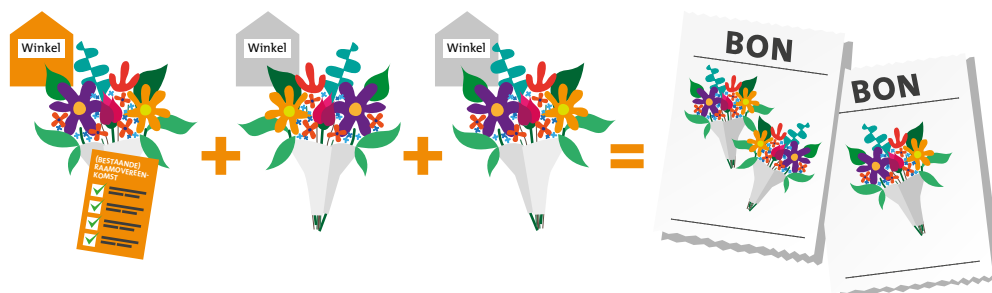
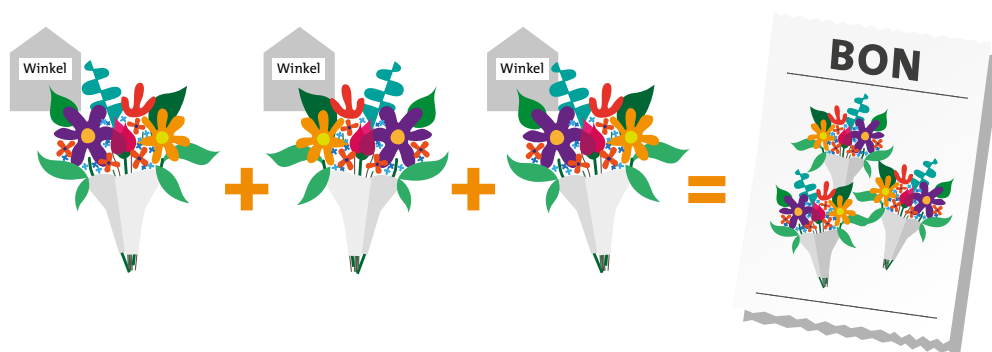
Wanneer kom je boven een drempelbedrag uit voor een Europese aanbesteding?

We leggen het uit aan de hand van bossen bloemen.

Stel, je koopt op zaterdag een bos bloemen voor een zieke medewerker, de zaterdag daarop nog één als bedankje voor een andere medewerker en in de week daarna nog één. Normaliter dien je de uitgaven voor die drie bossen bij elkaar op te tellen om te bepalen of je wel of niet over het drempelbedrag voor Europees aanbesteden heengaat (in het geval van SAS-diensten is dat 750.000 euro). Daarbij maakt het niet uit of je die drie bossen koopt bij dezelfde bloemenwinkel of bij drie verschillende winkels.

Maar als je voor het kopen van één van die drie bossen bloemen gebruik maakt van een (raam) overeenkomst die je al eerder volgens de regels hebt afgesloten en waarbinnen je nog rechtmatig kunt inkopen, hoeft je die bos niet meer bij de waarde op te tellen om te berekenen of je boven het drempelbedrag uitkomt. Je telt dan dus voor de nieuwe opdracht alleen nog de twee bossen bij elkaar op waarvoor nog geen (raam)overeenkomst is gesloten.

Dat geldt ook voor inkoop van scholing via praktijkleren in het mbo. Als je gebruik maakt van een (bestaand) Open House hoeft je de waarde van scholing die onder deze Open House wordt afgenomen niet bij de waarde van de nieuwe opdracht op te tellen. Dus als je in totaal 800.000 euro hebt en daarvan 500.000 euro onder een Open House afneemt dat conform de regels is ingericht en waaronder je rechtmatig kunt afnemen, hoeft je dus nog maar voor 300.000 euro in te kopen buiten het Open House. Dat is onder het drempelbedrag van 750.000 euro en dus kun je dat doen middels het opvragen van drie offertes; het hoeft dus niet Europees.

Gebruikmaken van meerdere opties - de tweesporenvariant - kan uiteraard alleen als de juridische voorwaarden uit het Open House of de (raam)overeenkomst dit toestaan. Als in een Open House of (raam)overeenkomst afnameverplichtingen zijn opgenomen, kunnen die diensten niet per definitie op een andere manier worden ingekocht.

Soms lijkt een raamovereenkomst wel te kunnen worden uitgebreid, maar kan het toch niet. Neem het voorbeeld van gemeente A. Die heeft een raamovereenkomst die uitgebreid kan worden met opleidingen voor de aan die gemeente gelieerde organisaties. In de basis is de raamovereenkomst dan uit te breiden, maar toch kan gemeente B - die deel uitmaakt van hetzelfde RMT - geen gebruik maken van de raamovereenkomst van gemeente A. Gemeente B is in dit voorbeeld namelijk geen aan gemeente A gelieerde organisatie.

Kortom, als het RMT gebruik wil maken van de tweesporenvariant, is het verstandig de juristen van de betrokken organisaties te raadplegen.

Voordelen:

- Mogelijkheid gebruik te maken van bestaande structuren.
- Bestaande aanbod wordt volledig benut.

Nadelen:

- Vergt goede afstemming tussen verschillende partijen.
- Juridische check noodzakelijk op onder meer bestedingsruimte (tot welk bedrag je kunt uitbreiden).

Beslisboom met voorkeurstappen

De keuze voor een van de opties voor inkopen is afhankelijk van onder meer de behoefte aan praktijkleren. Als de behoefte van het RMT volledig wordt afgedekt in reeds bestaande overeenkomsten, is dit een snelle oplossing om snel de gewenste dienstverlening te kunnen afnemen.

Mochten bestaande overeenkomsten niet de volledige behoefte afdekken, maar beschikken de partijen in het RMT over (raam)overeenkomsten die uitgebreid kunnen worden, dan is ook dat een optie die vrij snel kan zorgen voor het gewenste aanbod van dienstverlening. Let dan wel op de risico's van wezenlijke wijziging!

Mocht een RMT kiezen voor een aanbestedingsprocedure voor SAS-diensten, dan bepaalt met name het budget of dat gaat via Optie 1a of Optie 1b. Onder de drempelwaarde van 750.000 euro kan worden gekozen voor een drie-offertemodel (ook wel meervoudig onderhandse aanbesteding genoemd). Boven 750.000 euro moet de opdracht Europees in de markt worden gezet. Het opdelen in percelen of het afsluiten van meerdere of verschillende soorten overeenkomsten verandert de drempelwaarde niet. De waarde van de percelen en overeenkomsten moet gewoon bij elkaar worden opgeteld.

Het inkopen via een SAS-procedure (Opties 1a en 1b) biedt meer vrijheid en flexibiliteit qua dienstverlening dan een (bestaande) Open House of het aansluiten op al bestaande (raam)overeenkomsten, maar hebben ook een langere aanlooptijd. Een voordeel is wel dat met een aanbesteding via SAS-procedure gewerkt kan worden aan een langetermijnoplossing.

➔ Landelijke ondersteuning

SBB, de Programmaraad Regionale Arbeidsmarkt en het Kennispunt mbo – leven lang ontwikkelen ondersteunen betrokken organisaties in de regio bij scholing via praktijkleren in het mbo voor werkenden en werkzoekenden. Zij verzorgen onder meer (landelijke) voorlichtings- en kennisdelingssessies en ontwikkelen handreikingen en instrumenten zoals het processtappenschema en de inspiratiekaart die hieronder verder toegelicht worden.

Processtappenplan ‘Samenwerken op praktijkleren in het mbo’

Er zijn verschillende organisaties betrokken bij het realiseren van de scholing via praktijkleren in het mbo. Deze organisaties hebben ieder een eigen rol in de verschillende stappen in het proces. Bij de scholing via praktijkleren in het mbo zijn de volgende processtappen te onderscheiden:

- Uitvraag van de wensen en mogelijkheden van de kandidaat.
- Werving van een werkgever voor passende werkplek en leerbaan.
- Bemiddeling naar een leerbaan.
- Betrekken van een mbo-instelling.
- Vastleggen van gemaakte afspraken in overeenkomsten.
- Uitvoering scholing via praktijkleren in het mbo.
- Vervolgstappen.

Zie voor een meer uitgebreide omschrijving van de te nemen stappen het processtappenplan [‘Samenwerken op praktijkleren in het mbo’](#).

Meerwaarde scholing praktijkleren in het mbo voor werkenden en werkzoekenden

Deze [factsheet](#) maakt deel uit van het processtappenplan 'Samenwerken op praktijkleren in het mbo' voor werkenden en werkzoekenden. De factsheet is bedoeld voor professionals die in gesprek zijn met werkenden, werkzoekenden en werkgevers over de meerwaarde van praktijkleren in het mbo.

Inspiratiekaart bij- en omscholing via het mbo voor kansrijke beroepen

De [inspiratiekaart](#) kan helpen bij het gesprek in de regio om te bepalen welke beroepen een grote kans bieden op werk en welke kwalificaties, mbo-certificaten en praktijkverklaringen aansluiten op deze kansrijke beroepen.

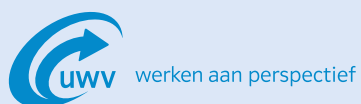
Praktijkverhalen

Het [praktijkvoorbeeld](#) gaat over de de aanpak en opbrengsten van het in kaart brengen van het regionale opleidingsaanbod en de daaraan gekoppelde kansberoepen in de noordelijke regio's.

Meer weten?

- Rijksoverheid:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2021/04/16/diploma-s-certificaten-en-verklaringen-in-het-mbo>
- SBB:
<https://www.s-bb.nl/bedrijven/praktijkleren-in-het-mbo-voor-werkenden-en-werkzoekenden>
- Programmaraad:
<https://www.samenvoordeklant.nl/praktijkleren-met-de-praktijkverklaring>
- Kennispunt MBO – leven lang ontwikkelen:
<https://levenlangontwikkelen.nl/beleid-en-regelgeving/uitleg-over-praktijkleren-in-het-mbo/>

 www.samenvoordeklant.nl
 info@samenvoordeklant.nl
 @SamenvdKlant
 De Programmaraad

Samen verbeteren we de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden